

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gnoti Seautón, Sive Arnoldi Geulincs Ethica

Geulincx, Arnold

Lugd. Batav., MDCLXXV

§. 2. Secundum Præmium Virtutis. Felicitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48728)

F E L I C I T A S.

Vir bonus Deum amat (amore scil. proportionato, id est, amore Obedientiæ) quantum potest: nam eum unice amat: cum amor in duo simul cadere non possit, & si posset, amor tamen Dei seu legis ejus non compatitur amorem erga aliud aliquid: quæ omnia demonstrata sunt Tract. 1. §. 1, 2. ubi consule simul etiam annotata. Inde vero sequitur Deum etiam amare virum bonum (rursus amore proportionato, id est, hic amore benevolentiae) quantum Deus potest: impossibile enim est, & summâ illâ generositate alienissimum, ut sinat se in amore superari, imo & sinat se in proportione superari. Deus autem superaretur proportione à viro bono, si vir quidem bonus quantum posset amaret; Deus non quantum posset redamaret: quod absit, & ut diximus, alienissimum est illo rerum omnium generosissimo. Cum igitur vir bonus ametur à Deo, id est, ab omnipotente amore benevolentiae tanto, ut nullus major, aut concipi aut cogitari possit: necessum est ut Felicissimus sit vir bonus, habeatque omnia.

omnia, quæ ex vera benevolentia concedi alicui optative possunt: nihil enim hic, quod impediatur: qui bene vult omnipotens est, quod ergo bene voluit bene faciet: bene voluit in immensum, & quantum Deus potuit, dabit ergo immensa beneficia, & quantum Deus poterit.

Felicitas illa viri boni etiam demonstratur ex notione felicitatis: felix enim est, cui omnia succedunt ex animi sententia: atque animi sententia seu propositum viri boni nullum est aliud, quam ut id agat, quod Ratio jubet. (Qui enim aliam animi sententiam, qui aliud quodcunque tandem propositum habet, is non est bonus) atque contra talem animi sui sententiam nunquam potest viro bono aliquid accidere, ut latius nonnihil deduximus Tract. 1. de fructu Obedientiæ: ibi enim libertatem; quæ mediam partem felicitatis constituit, necessario viro bono competere, nunquam posse separari ab eo, quamdiu bonus est, satis demonstravimus. Felicitas enim comprehendit duas partes, scilicet nihil agere contra animi sententiam, seu nihil agere illibenter (in quâ parte libertas, consistit) & nihil pati contra animi sui sententiam; (in quo consistit altera pars felicitatis, quæ hic libertati opponitur

tur in hoc genere, potestque vocari felicitas stricte dicta) quicquid igitur vir bonus agit, libenter agit, cum nihil ei agere libeat, nisi quod Ratio agendum esse dicat, quicquid patitur, libenter patitur, cum in Passione qua Passione est (& sic tantum ad ipsum pertinet) nihil sit contra Rationem, adeoque nihil etiam contra animi sui sententiam: atque hæc duæ demonstrationes tam sunt convincentes, ut nihil sit, quod eas obscurare possit, quamdiu oculum intendimus in vim demonstrationis, quamdiu mentem non avertimus ab illâ evidentiâ, cum tamen admodum proni sumus ad abeundum, vel potius recedendum à demonstratione illâ ad sensuum nostrorum præjudicia: facile fit, ut quod jam demonstratum est, incipiat nobis valde paradoxum, imo ridiculum subinde atque ineptum videri: videmur enim viros bonos cum multis sæpe Calamitatibus conflictari, pauperes eos esse, adhæc sæpe infamia laborare, sæpe morbis, sæpe aliorum hominum sævitiâ & crudelitate vexari, imo & per mille mortes necari. Sed mentem revocemus ad præcedentes demonstrationes, & abeamus ab his sensuum nostrorum præjudiciis, videbimus clare has non esse Calamitates, cum in
virum

virum bonum inciderunt : nunquid enim adeo hæc immittuntur ei ? homines enim hæc in re nihil valere apodictice demonstratum est , ubi motus omnibus hominibus tam efficaciter interdictus est , & Deo soli datus , cui soli debetur (vide Tract. i. de inspectione sui) nunquid igitur ab optimo , simulque amicissimo atque benevolentissimo , & qui hoc unum velit , viro bono ut bene sit : non quid item ab omnipotente , & qui cum benefacere constituerit , impediri à nemine potest , immittuntur ? qui ergo fieri potest , ut mala sint ista , ut ad Calamitatem aliquam spectent ? Nunquid ergo vir bonus libenter hæc subit omnia ? estne in his omnibus aliquid contra animi ejus sententiam , contra quam nihil esse potest , nisi quod contra Rationem est ? Aut estne in his subeundis atque perpetiendis aliquid contra Rationem ? Nihil ergo apparet , cur non dicamus virum esse felicissimum , etiam cum in Phalaridis Taurum conjectus fuerit , & in omnibus tam vulgo decantatis , miserisque tam detestatis versatur.

Sed affligitur interim vir bonus. Resp. Non esse afflictionem , quæ non sit contra animi sententiam seu propositum : afflictio tamen vulgo dicitur , quia tale quid est ,
quod

quod contra sententiam animi vulgaribus obvenit, quodque invitè & cum reluctantiâ patiuntur.

Replicabis, saltem hæc molesta sunt sensibus, & sic plenam atque perfectam felicitatem interturbant.

Resp. Esto quod animo viri boni prout sentiens est, hæc molesta sint atque tristia; solus sensus Calamitatem inferre non potest, cum sæpe volupe nobis sit, & omnino desideremus id, quod sensui molestiam creat, ut exercitiis atque laboribus, luctâ & periculis delectantur & gestiunt multi. Itaque sola animi obluctatio, solæ ejus ingratix Calamitatem & infelicitatem creare possunt.

At mallet vir bonus his sensuum afflictionibus carere, si id salva Ratione ac lege Dei liceret.

Resp. sic Stoici dicunt, qui ideo non malas quidem illas vulgi Calamitates, sed saltem posthabendas esse dicunt, & contraria bona, nobis bona quidem, sed præferenda. Sed vehementer errant, ut & Cicero in libello suo de finibus satis bene observat. Dicimus ergo nos virum bonum, nec præferre quicquam nec postponere, relinquere illa in Medio, tantum curare id, quod Ratio dicit; Ratio autem dicit, cum

cum hæc à Deo immittuntur, subeunda esse, non reluctandum non contranitendum, non unum præ alio feligendum aut optandum: optio enim nobis nulla relinquitur, pensum autem nobis ad minutissimas usque minutias & præscriptum est, & rigidissime exigitur.

§. 3. Tertium Præmium Virtutis.

P A X.

Pax illa potissimum consistit in quiete & vacuitate Passionum, seu potius absentia stimuli istius, quam habent Passiones ad concitandum & turbandum animum, ad urgendum ut multa faciat, multa omittat gratiâ & contemplatione ipsarum (quem quidem stimulum præced. tract. ostendimus nihil aliud esse, quam propensionem quandam & proclivitatem animi nostri ad agendum omittendumve gratiâ Passionum:) putat quidem vulgus sedare se Passionem, cum morem ei gessit; V. G. sedare se tristitiam, si in querelas, in lacrymas se effundant; iram, si vindicent & verberent: timorem, si stationem deserant & fugiant. Et hoc etiam verum est, si ad punctum illud temporis, quo Passioni optem-